

To su za sada jedine orgulje na pneumatski sustav u slunjskom dekanatu.

— Na orgulje nam svira povremeno naš sjemeništarac, a sada maturant gosp. Ivan Paulić, rodom iz župe Cetingrad.

Marijan OŽURA, župnik

PRIMJEDBE JEDNOG ORGULJAŠA

Pozivajući se na uvodni članak uredništva u broju 2. časopisa *Sv. Cecilija* od travnja-lipnja 1979. šaljem Vam nekoliko primjedbi na Novu crkvenu pjesmaricu kao i prijedloge za pripremanje nove zajedničke crkvene pjesmarice.

Pokušat ću biti pošten i realan, ali unaprijed upozoravam da nisam završio nikakve muzičke škole ni tečaja, već da sam samouki orguljaš i zborovođa sa oko 40 godina staža u jednoj te istoj župi.

Da biste lakše shvatili moje jade, prisiljen sam Vas prethodno upozoriti na neke činjenice. Kada sam preuzeo dužnost orguljaša, a pok. prof. Nedeljko Karabaić, koji Vam nije nepoznat, dužnost zborovođe, ovdje je župnikovao pop Anton Spicijarić, koji je bio vatreni cecilijanac i odličan liturgičar.

Pod njegovim smo vodstvom izvršili »revoluciju« u crkvenom pjevanju, koja se temeljila na *Hrvatskom crkvenom kantualu* iz 1934. godine, gdje međutim nije došla toliko do izražaja kvaliteta pjevanja, tj. umjetnička strana, već više liturgičnost i vjernost cecilijanskim načelima.

Prvo što smo tada uveli, i do danas se održava u našoj župi, to je pjevanje promjenljivih dijelova mise po Canjugi, u početku na staroslavenskom jeziku, a sada na hrvatskom.

Kada sve ovo znadete, lakše ćete shvatiti naše boljke, a možda i prihvatiti koji od mojih prijedloga.

U pogledu promjenljivih dijelova mise pohvalno je što ste u novoj pjesmarici donijeli ipak nešto, ali za naše prilike veoma malo i osakaćeno. Naša bi želja bila da se u novoj pjesmarici donese promjenljivi dijelovi mise za sve nedjelje i zapovijedane blagdane u liturgijskoj crkvenoj godini. Tu bi trebalo obuhvatiti upravo sve promjenljive dijelove, uključivši: ulaznu pjesmu, pripjevni psalam, pjesmu prije evanđelja, prikaznu pjesmu i pričesnu pjesmu, dakle sve!

Što se tiče »pučkih popjevaka« tj. popjevaka za pučko pjevanje, ovdje postoji neki nesporazum. Naime, u zadnje se vrijeme mnogo govori i piše o pučkom pjevanju i pučkim popijevkama, međutim, moje iskustvo u tom pogledu govori nešto drukčije.

Pučkom popijevkom ja smatram onu popijevku koju mogu u crkvi pjevati svi, tj. cijeli narod ondje prisutan. Međutim, to nije slučaj, barem ne kod nas. Ne može sav narod u crkvi pjevati popijevku ako je ona skladana na više od pet-šest tonova i to otprilike: C do A. Popijevke koje se kreću u rasponu koji je veći od spomenutog nisu prikladne za pjevanje svega naroda, već samo za uvježbane pjevače ili zbor. Takve popijevke mogu pjevati samo pojedini iz puka, koji su posebno glazbeno nadareni ili su ranije bili i sami članovi pjevačkog zbora. Kao dokaz da je to tako navodim slučaj da se primorske sopele, odnosno istarske roženice, kreću upravo u tom rasponu glasova, a taj je raspon diktirala upravo potreba pučkog pjevanja.

Iz gore rečenoga proizlazi da je promašen svaki pokušaj snižavanja neke popijevke iz tonaliteta u kojem ju je komponirao njezin autor u neki niži tonalitet samo zato da bi je narod mogao pjevati. Ako se takva popijevka uz ostalo još i donese jednoglasno, tada je to posve nepravedno i promašeno.

Nuđati našem narodu jednoglasnu skladbu, nije u redu, jer je naš narod navikao pjevati dvoglasno, dakako u tercama, ali ipak uvijek dvoglasno. Čak kada pjevamo Očenaš za vrijeme mise, pojedini ljudi iz puka pokušavaju hvatati drugi glas, uslijed čega dolazi do neugodnih suzvučja u crkvi. Da je naš narod uvijek pjevao u dvoglasju te da to želi i nadalje, dokazujem opet postojanjem dipli, odnosno sopela: jedna je za prvi, a druga za drugi glas. To bi se pravilo trebalo poštivati.

Dakle, ako želimo da nam sav narod u crkvi pjeva, treba donositi u našim pjesmaricama takve skladbe, koje se kreću u rasponu od 5 do 6 tonova, a mogu se lagano pjevati dvoglasno. Kao lijep primjer lagane skladbe sa dvoglasjem svakako je misa o. Perana, koju sav narod pjeva i to dvoglasno.

To bi bile moje (i naše) primjedbe na NCP, a sada još jedan smioni prijedlog: Zašto ne bismo išli na to da se izda drugo izdanje *Kantuala*? Dakako preuređenog i nadopunjenog prema novim propisima liturgijskog pjevanja.

Taj bi *Kantual* trebalo uvezati u dva sveska (knjige) iz dva razloga. Prvo, onako uvezan u jednu knjigu veoma je nezgrapna i težak za rukovanje, uslijed čega dolazi do oštećenja uveza i raspadanja. Naš je *Kantual* uslijed upotrebe doživio već dva naknadna uvezivanja, a i sada je neuvezan. Nemamo više namjere da ga ponovno dadnemo uvezati, jer je ovako neuvezan praktičniji za upotrebu: uzmemo iz njega onaj svezak, gdje se nalazi tražena popijevka.

Drugo, ako se u *Kantual* unesu svi promjenljivi dijelovi, kako sam već predložio, tada bi obavezno trebale biti dvije knjige: u jednoj bi se nalazili predpjevi promjenljivih dijelova, a u drugom odgovarajući psalmi. Dakako, i jedan i drugi dio bio bi popunjen drugim skladbama.

U novo izdanje *kantuala* trebalo bi uvrstiti sve odgovore s pratnjom za misu, i to, kao i ranije, u svim potrebnim tonalitetima. Tu bi trebalo obuhvatiti i pratnju za Očenaš. Ovdje prilažem pratnju za Gospodnju molitvu, kako je ja pratim za vrijeme pjevanja (pjeva čitav narod!).

U novo izdanje *Kantuala* ne bi trebalo uvrstiti nijednu misu, kao što je to ranije bilo. Isto tako ne bi trebalo donijeti litanije, koje ne spadaju u liturgiju, a malo se gdje i pjevaju, a isto tako ni večernju. Večernja za jedan samo blagdan nije neki naročiti doprinos našem pjevanju, a donijeti sve večernje u godini, bilo bi i preteško i preskupo. Ne bi trebalo propustiti da se u njega uvrste sekvencije za Duhove i Tijelovo, koje smo mi do sada pjevali.

A sada još jednu primjedbu na glazbeni Prilog *Sv. Cecilije*. Predlažem da se taj prilog uređuje tako da ne budu na jednoj stranici ni na jednom listu dvije popijevke, koje ne spadaju u isto doba liturgijske godine. Mi imamo za svako doba crkvene godine po jedan fascikl u koji slažemo skladbe koje se odnose na to doba. Ako na jednom te istom listu donosite jednu božićnu i drugu korizmenu skladbu, kamo da uložim taj list? I kada bude trebao, kako ga naći u šumi pisanih nota koje imamo u ormaru? Pokušajte o tome razmisliti!

Za sada ovoliko. Ako sam predložio nešto što je neizvedivo ili pak nije u skladu s općeprihvaćenim normativima, molim: kao da nije ništa ni bilo. Ako sam pak ovim svojim primjedbama pridonio općoj stvari makar za jedan skromni zarez, bit ću posebno zadovoljan. (...)

Vinko BARBIŠ